

MAGASIN NR. 3 · 2017

MONTESORI

Er det papir eller plast? Hvor gjør man av gamle flasker og hva er egentlig organisk avfall? Resirkulering må læres. Og selvsagt er materialet laget av resirkulerte materialer.

Ikke tenk for mye!

Både i hjemmet og i barnehagen er det viktig at de voksne er rollemodeller for barna. Når det ansettes personale ved Vincerola har de fokus på at de skal være engasjerte rollemodeller, med et engasjement for montessori og bærekraft. I tillegg er de opptatt av mangfold og likeverd. Her har de ansatte fra mange deler av verden, som snakker ulike språk. Barn og voksne kommuniserer både på spansk, engelsk og tysk. Mange av de kan også tegnspråk, ettersom to av de ansatte i barnehagen er døve.

Vincerola utpeker seg som en suksesshistorie når det gjelder arbeid med barn og bærekraft. De får det til å virke lekende lett, og det er tydelig at de har tro på det de driver med. Det har vært en lang prosess å komme dit de er i dag, og Marvin er opptatt av at man hele tiden må utvikle seg.

– Uvitenhet, liten tro på betydningen av egen innsats, gamle vaner og kortsiktig tenkning er noen av de største hindringene for å lykkes med dette, sier han.

Derfor er det viktig for de ansatte ved Vincerola å ha tro på at de kan utgjøre en forskjell. De velger å være åpne, og lytte til barna.

– Vi bare gjør, vi tenker ikke så mye på det. Hvis man tenker for mye, blir det fort lite handling. Man må ikke være kreativ for å få til dette, man må bare tørre å teste ut – tørre å utforske og prøve nye løsninger.

Marvin Reyes reiser rundt og deler sine erfaringer og sin kunnskap gjennom foredrag. Nå i høst kommer han til Norge for å holde et innlegg og en workshop på årets lederkonferanse i regi av Norsk Montessoriforbund. Der vil han snakke mye om bærekraft og gi mange inspirerende eksempler og konkrete idéer.

«Uvitenhet, liten tro på betydningen av egen innsats, gamle vaner og kortsiktig tenkning er noen av de største hindringene for å lykkes.»

MARVIN REYES

26

«The Up-cyclers» er flittig brukt, og barna bruker fantasien til å skape kunstverk av ting som ellers ville vært søppel.

sje, hvor barna eksperimenterte med forskjellen mellom halogen og LED-lys, og hvor de kunne lære om energibruk. Siden har det blitt mange prosjekter.

Systematisk gjenbruk

Blant montessorimateriellet på Vincerola finner man mye læringsmaterieell laget av gjenbruksmaterialer. De kildesorterer alt, og bruker overskudd og avfall til å lage nye ting. De lager en egen masse av overskuddspapir som igjen brukes til å lage nye ting: solsystemer, modeller, figurer, rekvisitter til skuespill osv. Det er et poeng for de å lære barna å reparere ting som blir ødelagt og slutt, fremfor å kjøpe nytt. De lager egen kompost til kjøkkenhagen og plantene, bruker gamle bildekk til å plante grønnsaker i, re-designer gamle møbler og de lager kunst. Marvin har kommet opp med en liten oppfinnelse som er flittig brukt. En slags tralle på hjul, kalt «The Up-cyclers», med mange små rom til oppbevaring. Trallen er laget av gjenbruksmaterialer, og alt i trallen er ting som ellers ville vært søppel. Her sorterer de korker, papp, papir, plast med mer etter et ryddig og pent system, og barna henter seg ting der når de

vil lage sine egne kunstverk. Tingene får et nytt liv, og barna bruker fantasien.

Etter de første prosjektene Marvin gjennomførte ble han så motivert at han bestemte seg for å lære mer om bærekraft. Han har lest haugvis av bøker og artikler, og han har en master innenfor bærekraftig utvikling fra USA. Han sier selv at kunnskapen han har opparbeidet seg har vært som en åpenbaring, men at det kan bli abstrakt og vanskelig å overføre til arbeidet med barn.

«Det viktigste er å ta utgangspunkt i deres nysgjerrighet og forskertrang, sier han.

Utdanner ansatte

Men kunnskap blant personalet er også viktig. I Vincerola-konsernet, som består av tre barnehager, er det derfor vanlig praksis at alle sendes på workshop for å lære mer om bærekraft før de får jobb-der. Helt personalet ved Vincerola har derfor like stor lidenskap for bærekraft som for montessoripedagogikk. Og det finnes ikke en mer naturlig match, mener Marvin.

«Montessorimetoden er ment å være evig. Den er bærekraftig i seg selv. Mange av de globale målene har en direkte link til montessoripedagogikken. Vi som underviser har et kraftig verktøy. Det er i våre hender å gjøre noe med den usikre fremtiden til våre barn. Vi må være bevisste, vi må være ansvarlige og vi må handle nå, sier han.

Man kan merke på barna ved Vincerola at personalets engasjement for bærekraft smitter. De kan reflektere rundt problemstillinger knyttet til forurensning og miljø, og de kommer ofte med egne og kreative løsninger på utfordringer. I tillegg lærer de opp foreldrene. Det har ikke alltid vært enkelt å overbevise de foresatte om hvorfor de gjør som de gjør ved Vincerola. Tidligere møtte de stor motstand mot at barna skulle «leke med søppel». De har hatt mange foreldre møter, foreldreopplæring, én-til-én samtaler og har fokus på å gi ofte og god informasjon om hva de gjør og hvorfor. Nå får de til stadighet tilsendt bilder fra foresatte av miljøbevisste prosjekter de gjør hjemme, inspirert av barnehagen. Stadig vekker prikker en foresatt forsiktighet på skulderen til en ansatt og forteller at «nå har vi begynt å kildesortere».

27

OVER: Også insekter skal ha det hyggelig i den lille montessoribarnehagen.

TIL HØYRE: Marvin Reyes er brennende opptatt av å lære barna om menneskers fotavtrykk på jorden og hvordan vi kan leve i harmoni med naturen. Han er pedagogisk leder i de tre montessoribarnehagene i Vincerola-konsernet og ansvarlig for innovativt didaktisk materiell. I tillegg til montessoriutdanningen har han en utdanning innenfor bærekraftig utvikling.

Rett ved en trafikkert vei, i storbyen Köln, ligger en montessoribarnehage med rundt 65 barn. Kommer du innenfor portene, så glemmer du fort både trafikk og storby. Det er også meningen. Her har de store trær, blomster og mye grønt, en dam med fisker og frosker, trehytte og egen kjøkkenhage. Vincerola har gjort det til en del av sin profil å ha et ekstra fokus på bærekraft, og de ønsker å gi mange muligheter for naturopplevelser for barna.

Det har ikke alltid vært frodig og fargerikt rundt den lille barnehagen. Da de først flyttet inn var lokalet trist og lite egnet. Pedagogisk leder og primus motor for Vincerolas bærekraftige profil, Marvin Reyes, tenker tilbake på utgangspunktet deres.

– Etter krigen var det behov for å bygge hus og bygninger i en rekordfart. Derfor var mange av byggene, dette inkludert, i praksis firkantede betongklosser.

De sparte derfor opp kapital og bygget det som i dag er en flott barnehage hovedsakelig bygget i tre. Den består av flere bygg som kan ligne på store lavvoer, med store vinduer og mye naturlig lys. Det er hovedsakelig naturlig materialer overalt, med innslag av farger for å friske opp – malt med miljøvennlig maling selvsagt. Flere steder er det glidende overganger mellom ute og inne.

Marvin Reyes har bakgrunn fra Nicaragua og USA, og bor nå i Tyskland. Han tok sin montessoriutdanning i England. Når han først begynte ved Vincerola var han ikke spesielt opptatt av bærekraft. Han hadde meninger

om det, og bekymret seg for rapporter om miljøproblemer, men følte ikke at det var noe han kunne gjøre noe med.

– Jeg tenkte at verdens ledere må fikse dette, eksperter kan fikse dette. De kommer til å fikse dette, forteller han.

Følger barna

Det var barna som til slutt fikk han til å innse at han kunne gjøre en forskjell. En dag i samling snakket de om hva slags frukt og grønnsaker som var barnas favoritter. Etter som mange likte jordbær foreslo Marvin at de kanskje kunne plante noen egne jordbær i barnehagen. Et av barna tittet forvirret på han og mente at det han foreslo var helt feil. – Vi kan ikke lage jordbær, de må du kjøpe i butikken!

Dagen etter dukket Marvin opp med jordbærplanter til barna, og de fikk være med på å plante de og se de vokse og gro. Gleden var stor når de kunne smake på sine første egendyrkede jordbær. Nå har de en hel kjøkkenhage med blant annet mais, gresskar, urter, poteter, erter, bønner, tomater – og fortsatt favoritten jordbær.

Det er gjerne barnas spørsmål og undring som er utgangspunktet for mange av Vincerolas prosjekter. En gang hadde de elektrikere på besøk, som skulle hjelpe de med å bytte ut alle lyskilder til å bli mer energisparende og mer miljøvennlig. Mange av barna var veldig nysgjerrige og spurte «Hvem er de, hva gjør de?».

Marvin bestemte seg for å utnytte den nysgjerrigheten til å gjennomføre et prosjekt med en modell av en planta-

I en selvlagd modell kan barna lære om betydningen av avskoging, og samspillet mellom vann og trær. Trærne dyttes ned i små hull i modellen, og deretter heller man vann i elven. Hvis trærne så fjernes, forsvinner vannet fra elven igjen. Får trærne stå i fred, blir også vannet liggende.

Barna er opptatt av å stelle med kjøkkenhagen sin, og de passer på at grønnsaker og bær har nok vann. Her dyrkes blant annet poteter, mais, urter, tomater, kål og jordbær.

«Vi bare gjør, vi tenker ikke så mye på det. Hvis man tenker for mye, blir det fort lite handling. Man må ikke være kreativ for å få til dette, man må bare tørre å teste ut – tørre å utforske og prøve nye løsninger.»

MARVIN REYES

22

Helgrønn barnehage

INNHold

12

Montessori på sykehjemmet

Vil gi eldre og demente mesring

16

Feirer 30 år

International Montessori Preschool i Sandvika

29

Four planes

Om de fire utviklings-trinnene og 0-6

Les også:

- 04 Kvalitetsveilederen
- 05 Nytt fra Norsk Montessoriforbund
- 07 Internasjonal montessorikongress i Praha